

MDM-bedrijven volgen proefbedrijven met mineralenoverschot

B.W. Zaalmink (LEI-Redetacheerde bij het PR)

De MDM-bedrijven volgen als voorloopbedrijven de proefbedrijven met de mineralenoverschotten. De MDM-bedrijven weten dit resultaat te bereiken door een efficiënte bedrijfsvoering, en daardoor een verlaging van de hoeveelheid krachtvoer en kunstmest. Deze efficiënte bedrijfsvoering komt in alle bedrijfsresultaten, zoals mineralenoverschotten tot uiting. Dit houdt in dat mogelijkheden aanwezig zijn, zolang van het financiële resultaat. De verwachting is dan ook dat op termijn veel bedrijven eenzelfde mineralenoverschot weten te bereiken als de MDM-bedrijven nu. Dit kan door een efficiëntere bedrijfsvoering en door verlaging van krachtvoer- en kunstmestgiften.

De resultaten van de MDM-bedrijven laten zien dat het mogelijk is om gunstige mineralenoverschotten te behalen. Uit een vergelijking van de MDM-bedrijven met gespecialiseerde melkveebedrijven uit de LEI-steekproef en met DELAR-bedrijven blijkt dat de MDM-bedrijven zeker geen buitensporige bedrijven zijn (tabel 1). Gemiddeld is op de MDM-bedrijven de jongveebezetting iets lager en is de melkproductie per koe hoger dan op de LEI- en de DELAR-bedrijven. Ondanks de hogere melkproductie per koe is op de MDM-bedrijven de krachtvoergift per koe lager. Met name op de DELAR-bedrijven wordt veel krachtvoer verstrekt. De kunstmestbemesting ligt voor de

drie groepen op een ongeveer gelijk niveau. Het saldo per ha is op de MDM-bedrijven f 1300 hoger dan op de LEI-bedrijven en f 300 hoger dan op de DELAR-bedrijven.

De mineralenoverschotten bekeken

Voor de beoordeling van de mineralenoverschotten van de MDM-bedrijven zijn deze in tabel 2 vergeleken met verschillende groepen bedrijven. Hierbij zijn de volgende bedrijven onderscheiden: LEI-praktijkbedrijven, DELAR-bedrijven, MDM-bedrijven, NMI-bedrijven en proefbedrijven van het PR. De LEI- en de DELAR-bedrijven kunnen worden gezien als een afspiegeling van de prak-

MDM-bedrijven vormen een goede afspiegeling van de Nederlandse melkveehouderij.

Tabel 1 Enkele technische en economische kengetallen van MDM-, LEI- en DELAR-bedrijven in 1992/93

	MDM	LEI	DELAR
Aantal bedrijven	13	348	1.504
Voederoppervlakte (ha)	30,4	37,3	28,6
Aantal melkkoeien	54,5	63,7	54,9
Jongvee per 10 melkkoeien	8,1	8,7	8,4
Melk per koe (kg)	7.310	6.973	7.086
Melk per ha (kg)	13.361	12.108	13.602
Krachtvoer per koe (kg)	2.132	2.144	2.422
kunstmest N per ha grasland (kg)	284	293	290
Saldo opbrengst minus bijkomende voerkosten (gld/ha)	10.761	9.458	10.443

tijk. De twee NMI-bedrijven zijn intensief door het NMI begeleid om mineralenemissies te beperken. Op deze bedrijven is een aantal maatregelen genomen, zoals geïntegreerde bemesting, emissiearme toediening van mest en maatregelen ter voorkoming van ammoniak-emissie in stal en mestilo.

Op de proefbedrijven van het PR wordt al vanaf 1987/88 een mineralenbalans bijgehouden. Op deze bedrijven is in een vroegtijdig stadium aandacht geschonken aan het mineralenmanagement en is getracht de mineralenoverschotten te verminderen. Vooral de eerste jaren is forse winst geboekt, wat werd bereikt door:

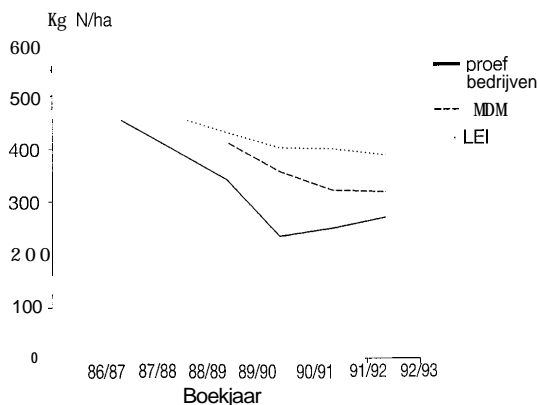
- een efficiënt gebruik van dierlijke mest
- een groter aandeel klaver
- afzet van dierlijke mest om het kali-overschot te verminderen.

Uit tabel 2 blijkt dat de proefbedrijven een zeer gunstig resultaat hebben, gevolgd door de NMI-bedrijven. De mineralenoverschotten van de DELAR-bedrijven zijn iets hoger dan die van de LEI-bedrijven. Dit wordt wellicht veroorzaakt door de iets hogere intensiteit van de DELAR-bedrijven. De MDM-bedrijven vertonen een middenpositie tussen de praktijkbedrijven en de proefbedrijven. In figuur 1 staan de uitkomsten van de N-overschotten vanaf 1987/88 tot en met 1992/93 voor de proefbedrijven, de MDM-bedrijven en de LEI-bedrijven. In de eerste jaren zijn op de proefbe-

drijven de mineralenoverschotten verlaagd door minder aanvoer in de vorm van krachtvoer en kunstmest. In het jaar 1990/91 is op de proefbedrijven relatief veel dierlijke mest afgevoerd, wat een gunstige invloed heeft op het mineralenoverschot. Op de praktijkbedrijven is vanaf 1989/90 een geleidelijke daling van het N-overschot te constateren. De MDM-bedrijven hebben in 1989/90 een bijna gelijk overschot als de LEI-bedrijven, maar weten in de daarop volgende jaren duidelijk lagere N-overschotten te behalen. Deze bedrijven hebben in die betreffende jaren bewust maatregelen genomen om het overschot te beperken. We zien ook dat tijdens het laatste jaar op MDM-bedrijven (1992/93) het N-overschot nauwelijks meer afgenomen is. Het lijkt dus vrij lastig te zijn om, ondanks veel inspanning en begeleiding, het N-overschot nog verder te verlagen zonder grote financiële offers te brengen.

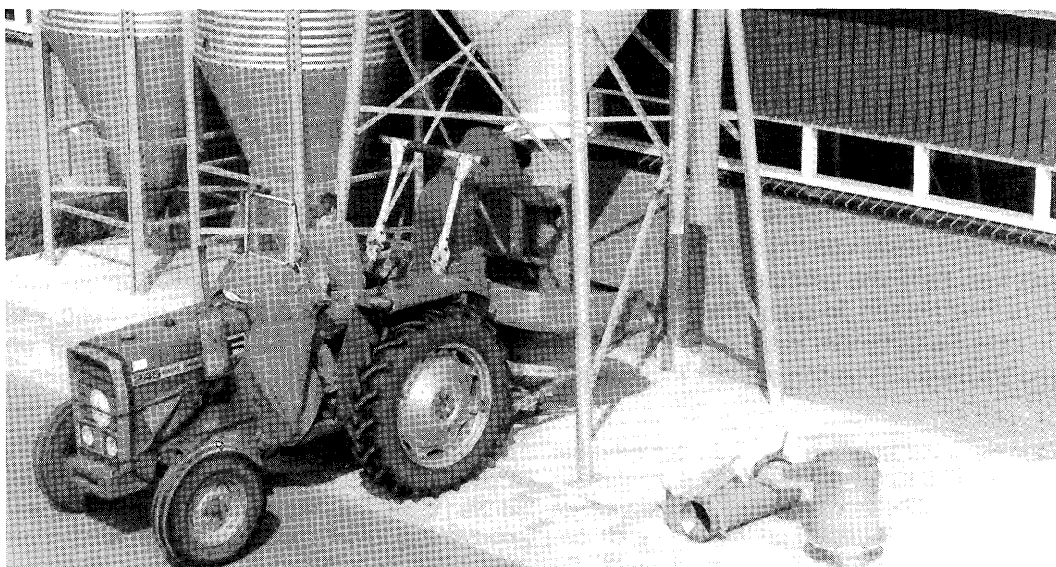
De proefbedrijven van het NMI zijn niet in de figuur weergegeven. Deze volgen echter de PR-proefbedrijven. Op deze bedrijven nam, evenals op de PR-proefbedrijven, het N-overschot in het

Figuur 1 N-overschot in kg per ha van verschillende groepen bedrijven

Tabel 2 Mineralenoverschotten op verschillende bedrijven in 1992/93 (kg/ha)

(Proef)bedrijven	N	P	K
PR	270	16	37
NMI	287	22	58
MDM	318	23	62
LEI	387	26	75
DELAR	398	31	98

De eerste winst wordt behaald bij een efficiënt gebruik van krachtvoer en kunstmest.

boekjaar 1992/93 weer iets toe als gevolg van droge weersomstandigheden in 1992, waardoor extra voer moest worden aangekocht. Ook de DELAR-bedrijven zijn niet in de figuur weergegeven. De N-overschotten van deze bedrijven zijn iets hoger dan die van de LEI-bedrijven.

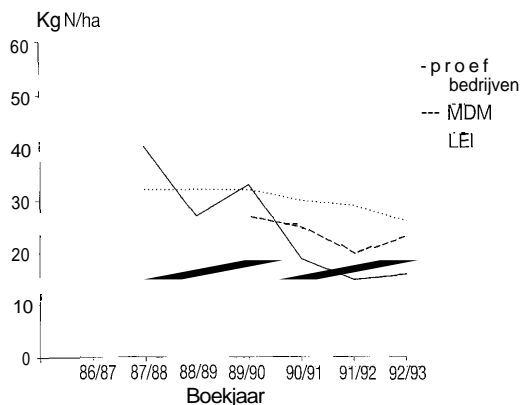
De P-overschotten van de verschillende groepen bedrijven zijn in figuur 2 weergegeven. Ook hier weten de PR-proefbedrijven het P-overschot te verlagen tot 15 à 20 kg P per ha (= 34 à 46 kg fosfaat). De praktijkbedrijven behalen een overschot van rond 30 kg P (= 68 kg fosfaat) per ha, terwijl ook in dit geval het P-overschot van de

MDM-bedrijven tussen de praktijk- en de proefbedrijven in ligt.

Gebleken is dat op MDM-bedrijven de fosfaatbemesting beter op de behoefte afgestemd kan worden, zodat men een overschot kan behalen van mogelijk iets lager dan de huidige 22 kg P (= 50 kg fosfaat).

Ook bij de kali-overschotten weten de proefbedrijven de gunstigste resultaten te behalen (figuur 3). De scherpe daling bij de proefbedrijven in 1990/91 wordt vooral veroorzaakt door de afvoer van organische mest. Ook hier behalen de MDM-bedrijven een resultaat tussen de praktijk- en de proefbedrijven in.

Figuur 2 P-overschot in kg per ha van verschillende groepen bedrijven

Figuur 3 K-overschot in kg per ha van verschillende groepen bedrijven

